

Stemmige herdenkingen ondanks regen en corona

Halfstok naast de Valk.

FOTO HIELCO KUIPERS

Loman Leefmans en Sjaak Smakman

LEIDEN, „Laten we er nooit mee ophouden. Praat de jonge generaties bij. Zoals mijn ouders dat deden, mijn ooms en tantes en de moeder van mijn vrouw. En laten we onze vrijheid koesteren in lengte van dagen. Zegt het voort, zegt het voort zodat we het nooit, maar dan ook nooit zullen vergeten.” Met die woorden sloot cabaretier Youp van ’t Hek dinsdagmiddag zijn rede af tijdens de Leidse dodenherdenking.

Ook zijn vrouw Debby Petter was dinsdag gastspreker in de Pieterskerk. Zij schreef eerder een boek over haar Joodse moeder die veel familieleden verloor tijdens de oorlog. „Ze huilde nooit, maar ik voelde het verdriet.”

Met Van ’t Hek en Petter had de stichting Dodenherdenking Leiden twee bekende en begenadigde sprekers op het programma. De activiteiten werden verder, en voor de tweede keer op rij, ernstig gehinderd door corona en bijbehorende maatregelen. Daardoor hadden enkele onderdelen digitaal plaats, waren vooraf opgenomen, of met een zeer beperkt aantal deelnemers.

In de middag, bij de herdenking rond het oorlogsmonument aan de Haagsche Schouw, kwam daar ook nog eens een korte stortbui overheen. Demissionair minister Ank Bijleveld leidde de plichtpleging in met een toespraak over de Leidse hoogleraar Cleveringa die het tijdens de beginjaren van de oorlog opnam voor zijn Joodse collega’s. Dat vertelde Bijleveld tijdens een eerder opgenomen registratie.

Dat geluk hadden de jonge Tim van Aelst en Ingrid Schohaus niet. Bij het monument naast begraafplaats Rhijnhof lazen zij ondanks de regen onverschrokken de 51 namen op van de gesneuvelde soldaten uit 1940, bij de slag die daar vlakbij woedde. Daarna zong Emma Brown het Wilhelmus en blies Hans Dubbelaar de taptoe. Het vormde de inleiding voor de even druilerig als stemmige kranslegging door de (loco-)burgemeesters van Leiden, Katwijk, Voorschoten en Oegstgeest. Dat gebeurde dus zonder enig publiek, maar de gebeurtenis werd via de lokale omroep Sleutelstad uitgezonden.

Verzetsstrijders

Dat was eveneens het geval bij de herdenking bij het Leidse monument De Naald voor de dertien omgebrachte verzetsstrijders uit de wijk De Kooi. „Laten we niet vergeten waarvoor zij zijn gestorven”, aldus loco-burgemeester Yvonne van Delft. Burgemeester Henri Lenferink trok later in de Pieterskerk een parallel tussen de oorlogsjaren van toen en de coronaperiode van nu. „De vrijheid lonkt”, stelde hij vast. Waardoor de solitaire herdenkingen volgend jaar weer massaal bezocht kunnen worden. Iets waartoe Van 't Hek en Petter eerder al opriepen.

Het slotstuk van de Leidse herdenking is traditioneel de kranslegging bij het bevrijdingsmonument naast molen De Valk. Om ervoor te zorgen dat een toestroom van publiek uitbleef, werden enkele straten en stegen in de buurt hermetisch met dranghekken afgesloten. De bijeenkomst, tegen een decor van niet meer dan twee halfstok wapperende driekleuren, had ook een uur eerder plaats dan in andere jaren. Daardoor kon het handjevol vertegenwoordigers uit de lokale politieke en van de stichting Dodenherdenking daarna de nationale herdenking op tv kon volgen.

Bollenstreek

Net als vorig jaar verliepen in de Bollenstreek de dodenherdenkingen zonder publiek. In Teylingen, Lisse en Noordwijk legden de burgemeesters kransen bij de monumenten voor de officiële herdenking om acht uur 's avonds.

Ook burgemeester Carla Breuer van Teylingen legde in haar toespraak die te volgens was via internet een link tussen vrijheid en corona. „U en ik hebben gevoeld dat vrijheid een veelomvattend begrip is. Zoals ik het zie, bestaat er geen vrijheid zonder verantwoordelijkheid. Om die reden hebben we allemaal iets van onze vrijheid ingeleverd om kwetsbare mensen in onze samenleving te beschermen tegen het coronavirus.” „Vrijheid is een voorrecht, zo realiseer ik mij regelmatig. We hebben het afgelopen jaar ervaren hoe het voelt om daar iets van in te leveren”, aldus Breuer, die daar meteen aan toevoegde dat de coronatijd verder absoluut niet te vergelijken valt met de oorlogsjaren.

In Katwijk werden kransen gelegd in de drie dorpen. Burgemeester Cornelis Visser was aanwezig op de erebegraafplaats in Valkenburg, waar in de meidagen van 1940 veel soldaten en burgers omkwamen bij de verbeterde strijd om het vliegveld. In Katwijk legden de wethouders Gerard Mostert en Corien van Starkenburg een krans bij het monument De Leeuw.

'Laten we niet vergeten waarvoor zij zijn gestorven'

Bron: [Leidsch dagblad](#), 05 mei 2021